

відповідальності.

Інститут адміністративної відповідальності передбачає виокремлення спеціального суб'єктивного складу. Оскільки сфера досліджуваних суспільних відносин є досить специфічною, то й коло суб'єктів теж характеризується певними особливостями. Працівники галузі цивільної авіації (працівники експлуатаційних підприємств, льотно-випробувальних станцій, заводів, слухачі навчальних закладів), члени екіпажу повітряного судна тощо, зобов'язані сумлінно, точно і своєчасно виконувати свої обов'язків, не порушувати права інших категорій осіб, які знаходяться на повітряному судні, неупереджено виконувати накази і розпорядження керівників. У разі невиконання вказаних правил особи притягуватимуться до відповідальності відповідно до норм чинного законодавства.

Здійснивши дослідження актуальності застосування інституту адміністративної відповідальності у сфері цивільної авіації, виявило необхідність прийняття спеціального нормативно-правового акту, який різнобічно та ґрунтовно врегульовував би виключно дані питання, адже норми Кодексу України про адміністративні правопорушення містять положення, які опосередковано (в загальному вимірі) вказують на процедуру притягнення до адміністративної відповідальності. В даному випадку, неможливо застосувати усталені норми, які носять загальний характер до кола відносин, охоронюваних та врегульованих також нормами повітряного та космічного права.

Література

1. Колпаков В. К. Адміністративно-деліктний правовий феномен: монографія / В. К. Колпаков. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 528 с.
2. Філіппов А. В. Адміністративна відповідальність за правопорушення, що посягають на безпеку цивільної авіації: дискусійні питання / А. В. Філіппов // Юридична Україна. – 2006. – № 6. – С. 26–30.
3. Шостак Л. Г. Застосування окремих заходів адміністративного примусу у сфері цивільної авіації: зб. наук. праць міжнар. наук. конф. «Наука і молодь» / Л. Г. Шостак. – К.: НАУ. – С. 800-803.

УДК 347.123: [61:575] (043.2)

Дмитришина В. А., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

КЛОНУВАННЯ ЛЮДИНИ: ЕТИЧНИЙ ТА ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Термін «клонування» означає репродукцію біологічного організму, ідентичного на генетичному рівні до організму-донора. В основі

клонування лежить мітоз – пряме ділення клітини, при якому генетична інформація розподіляється порівну [2].

Таким чином, клон є генетичною копією оригіналу. Теоретично, клон-людина є ідентичним близнюком чи копією іншої людини, віднесеною у часі до моменту відбору генетичної інформації (генної соматичної клітини). Якщо врахувати особливість людського організму змінювати свій генетичний код під впливом часу і різноманітних чинників, та за будь-яких обставин, клон є не абсолютною копією, а лише максимально наближеним до оригіналу повторенням.

Тема клонування людини і наукові розробки у цій галузі набувають дедалі більшої соціальної значущості, що неминуче робить їх предметом філософського аналізу. Наполегливі заяви учених про те, що вже у найближчі роки стане технічно і методологічно можливим клонування людини у тому або іншому варіанті, виділили цю тему із розряду вузькоспеціальних у ряд животрепетних соціальних проблем, які мають філософське і гуманітарне значення [3].

Виділяють наступні види клонування: репродуктивне клонування є штучним відтворенням у лабораторних умовах генетично точної копії будь-якої живої істоти (як приклад, Ягня Доллі, що з'явилося на світ у Единбурзькому інституті Рослін); терапевтичне клонування є тим самим, що й репродуктивне клонування, але з обмеженням до 14 днів терміном росту ембріона. Після 14-денного терміну в ембріональних клітинах починає розвиватися центральна нервова система і конгломерат клітин (ембріон, бластоцист) і його вже варто вважати живою істотою.

У Великобританії ученим дозволяється застосовувати терапевтичне клонування і проводити дослідження на стовбурних клітинах у медичних цілях.

Серед основних аргументів репродуктивного клонування людини висувують появу можливості для бездітних пар мати власних дітей, збереження особливого генетичного матеріалу, забезпечення наукових цілей (боротьба із хворобами, трансплантація органів, піддослідний матеріал) [4].

У зв'язку із потенційно можливою перспективою клонуванням людини виникає питання юридичного статусу клона. Деякі дослідники даного питання пропонують вважати, що клон повинен мати увесь спектр прав і обов'язків, котрі може мати звичайна людина, без жодних обмежень. Тобто, він не може бути використаний у якості раба або із метою отримання органів для трансплантації. Також, як ідентичні близнята, клон і донор ДНК матимуть різні відбитки пальців. Будь-якій людині автоматично дається право власності на його генетичний код і право ним розпоряджатися за власним розсудом; код повинен залишатися під його контролем. Людина має право визначати за власною волею, чи хоче вона дозволити клонувати себе після смерті, і за яких умов, а також

заборонити клонування уже померлих. Клонування людини повинно здійснюватись за наявності добровільної згоди власника ДНК, який досяг 18-річного віку. Жінка, яка виношуватиме клона, повинна бути дієздатною та діяти із власної волі, без примусу. Вчені посилаються на те, що ми повинні заборонити вирощування людського плоду поза меж тіла жінки, наприклад, у лабораторних апаратах.

Проте, репродуктивне клонування людини викликає серйозні заперечення з етичної точки зору, й у багатьох країнах світу клонування є принципово забороненим. Застосування на законодавчому рівні заборони клонування є найбільш поширеним у законодавстві європейських країн. Ті або інші форми заборони клонування застосовують Німеччина, Іспанія, Данія, Великобританія, Італія, Франція, Швеція, Нідерланди, Бельгія, Словаччина, Швейцарія, а також Японія, Австралія та інші країни [2].

Тема клонування людини і наукові розробки у цій галузі набувають дедалі більшої соціальної значущості, що неминує робить їх предметом філософського аналізу. Ставлення міжнародних організацій (Ради Європи, Європейського парламенту, ЮНЕСКО) до репродуктивної функції клонування неодноразово висвітлювалося у їх заявах та погодженнях як негативне й недопустиме.

Виходячи із необхідності правового урегулювання цього питання, Верховною Радою було в цілому прийнято розроблений Міністерством охорони здоров'я Проект Закону «Про заборону репродуктивного клонування». Даний Закон має запровадити заборону репродуктивного клонування людини в Україні. Законопроект передбачає введення заборони лише на репродуктивне клонування і не стосується терапевтичного клонування, яке залишається предметом подальших наукових і громадських дискусій із наступним визначенням його правового статусу. Окрім того, даним законопроектом забороняється ввезення на територію України та вивезення з її території клонуваних ембріонів людини [1].

Прийняття Закону України «Про заборону репродуктивного клонування людини» дозволить захистити суспільство від можливих негативних наслідків здійснення репродуктивного клонування людини, зменшить ризики негативних соціальних наслідків від використання новітніх біотехнологій, підвищить біологічну безпеку України. Прийняття Закону України «Про заборону репродуктивного клонування людини» не вимагатиме додаткових фінансових видатків з Державного бюджету України, проте не варто недооцінювати таке явище як клонування, оскільки на початку 2009 року американські вчені заявили, що їм вперше вдалося клонувати людину. Це усього 5 людських ембріонів, які прожили 5 днів. Потім самі ж науковці їх вбили, щоб дослідити матеріал. Через 2 тижні після цього повідомлення Папа Римський виступив із заявою, в якій засудив проведення подібних експериментів, бо вони, на його думку,

знищують людську особистість.

Питанням клонування людини переймаються не лише дослідники, а й громадські організації, уряди країн, церква, але на нашу думку, попри заборону це явище буде існувати, вчені будуть експериментувати не дивлячись на законодавчі акти та на засудження з боку церкви та міжнародних організацій, адже з одного боку це злочин, неетично, а з іншого – шанс для бездітних сімей на щасливе життя.

Література

1. Про заборону репродуктивного клонування людини: Закон України від 24.12.2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 5. – Ст. 111.

2. Грищенко О. Проблема клонування: суспільний та правовий аспект / О. Грищенко // Юстиніан. – 2005. – № 10 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.justunian.com.ua>

3. Заборонити всі форми клонування // Львівська газета. – 2005. – № 52 (618). – С. 3.

4. Запорожан В. Біоетика в сучасній медицині/ В. Запорожан // Вісник НАН України. – 2002. – № 1. – С. 56.

УДК 342.92(043.2)

Животівська В. В., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Юринець Ю. Л., к.ю.н., доцент

СИСТЕМА СТРИМУВАНЬ І ПРОТИВАГ В УКРАЇНІ

Основою стабільного функціонування системи державної влади демократичної держави є система стримувань і противаг, саме вона забезпечує демократичний, правовий характер держави та ефективність її функціонування. Отже, розглянемо систему стримувань і противаг в Україні.

Суб'єктами системи стримувань і противаг за Конституцією України є Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Конституційний Суд України і Верховний Суд України. Дана система виражається насамперед через повноваження цих органів, що включають суворо визначені взаємні обмеження [1].

Проблема застосування системи стримувань і противаг як реалізації принципу розподілу влади у вітчизняній науці конституційного права до останнього часу комплексно не розглядалася, а досліджувалися лише її окремі аспекти. Обумовлено це тим, що значний період часу, а саме мається на увазі доба тоталітаризму СРСР, наука була заідеологізована, і принцип розподілу влади, а отже, система стримувань і противаг взагалі